

Byggavfall från nybyggnation av flerbostadshus

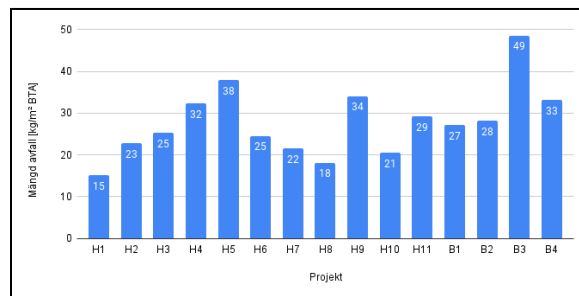
I Sverige gav byggbranschen under 2020 upphov till drygt 14 miljoner ton avfall, vilket medför en betydande klimatpåverkan. Dessutom ökar mängden byggavfall ständigt samtidigt som materialpriserna fortsätter att stiga. För att vända denna trend och öka mängden avfall som går till materialåtervinning, samtidigt som mängd material som går till energiåtervinning och deponi ska minska, har EU inkluderat detta i EU-taxonomin. Denna syftar till att klassificera ekonomiska aktiviteter efter hur miljömässigt hållbara dessa är. För att detta och övriga krav på byggavfall ska kunna följas upp är det helt enkelt nödvändigt med en tillförlitlig avfallsstatistik.

Syftet med detta arbete har varit att undersöka vad det är för typ och mängder av avfall som uppstår vid nybyggnation av flerbostadshus hos Skanska Sverige AB och vilka behandlingsmetoder som används, för att se hur väl dessa projekt når upp i de kriterier om återvinningsgrad som EU-taxonomin ställer. Det har även studerats hur väl dessa värden stämmer överens med de kriterier som finns i miljömärkningen Svanen och miljöcertifieringen Miljöbyggnad samt undersökts åtgärder som kan förbättra avfallsarbetet och avfallsstatistiken.

Femton projekt valdes ut vars avfallsstatistik analyserades. En litteraturstudie genomfördes även med syfte att få kunskap om bland annat gällande lagstiftning och förståelse för vad det är för avfall som vanligtvis uppstår inom byggbranschen, samt vad det finns för möjligheter med det. Dessutom har intervjuer genomförts med olika aktörer och nyckelpersoner i branschen för att få kunskap och förståelse för vad som kan göras för att lyckas med att minska avfallsmängderna i

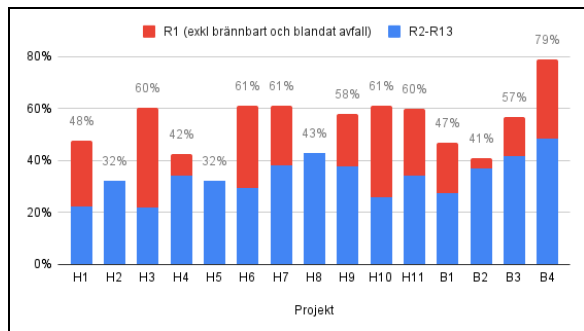
praktiken. Slutligen gjordes en jämförelse mellan beräknat gipsavfall i klimatkalkyler, som baseras på spillfaktorer, med det uppkomna gipsavfallet för att se hur väl dessa stämmer överens.

Resultatet visade på att det krävs en ökad sorteringsgrad hos Skanska Sverige AB:s flerbostadshusprojekt för att nå upp i de kriterier som finns i EU-taxonomin. Vid jämförelsen av projektens avfall med Miljöbyggnads krav visar det att projekten generellt klarar dessa med god marginal, medan kraven från Svanen är desto svårare att uppnå. Avfallet från projekten varierade mellan 15 och 49 kg avfall per m² BTA, sammanställningen över samtliga projekts uppkomna mängder byggavfall redovisas i figuren nedan.

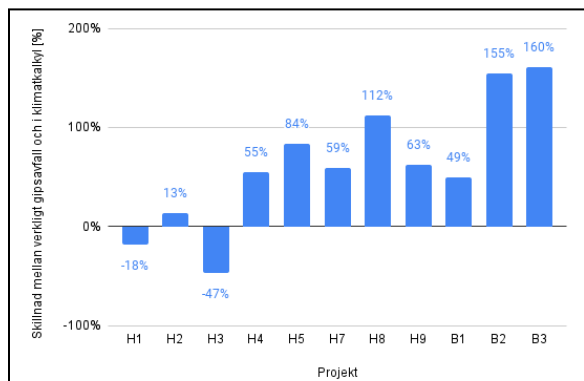
Mängd avfall [kg/m² BTA] för de studerade projekten.

Andelen som gick till energiåtervinning uppgick till mellan 43 och 67 % för projekten. Endast ett av de 15 studerade projekten klarar kriteriet från EU-taxonomin som säger att 70 % av det icke-farliga avfallet ska vara förberett för återanvändning, materialåtervinning eller återvinning, vilket visas i figuren nedan.

Andel av avfallet [vikt-%] förberett för återanvändning, återvinning eller annan materialåtervinning för respektive projekt enligt behandlingsmetoder kategoriserade av avfallsentreprenörer enligt avfallsförordningens benämningar.

Resultatet av jämförelsen av mängden gipsavfall som uppkom i projekten med mängden gipsspill som räknades med i klimatkalkylen visas i denna figur, där positiva värden innebär att det verkliga gipsavfallet var större än det som räknas med i klimatkalkylen, vilket var fallet för majoriteten av projekten.

Skilnad av uppkommet gipsavfall jämfört med gipsspill i klimatkalkyler för gips.

Slutsatserna av arbetet kan sammanfattas i tre punkter:

- Det är nödvändigt med en bättre sortering av byggavfall för att kunna klara EU-taxonominns kriterier, men det är likväl viktigt att minska de totala mängderna avfall.
- Att beställaren ställer krav på byggtreprenören vid upphandling är viktigt. Men byggtreprenören måste även jobba aktivt för att försöka minska avfallsmängderna och öka sorteringsgraden genom att i sin tur ställa krav vid exempelvis upphandling av avfallsentreprenör och materialleverantörer.
- Att ta tillvara på och sprida kunskaper och erfarenheter från byggprocessens samtliga skeden är avgörande för att lyckas åstadkomma en förändring i hela byggbranschen.